

שומרים על הנשרים צילום דורון ניסים

המשך להוצאת ארבעה קופים מגן החיות בפתח תקווה והעברתם למקלט בברזיל.

אנרגיה לא כל כך ירוקה

לאחרונה החלו לפעול 25 טורבינות רוח ברמות סירין ובגלבע, המתנשאות לגובה של 62 מטר מהקרקע – גובה של בניין בן 20 קומות. ידוע כיום שגם להפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים ("אנרגיה ירוקה") יש השלכות סביבתיות. למשל, נמצא כי טורבינות רוח הורגות בעלי כנף הנתקלים בהן או גורמות לעופות לנטישה כתגובה להפרעה. מאז הפעלתן מבצעת רשות הטבע והגנים סריקות מדגמיות מתחת לטורבינות, כדי לבדוק את השפעתן על עופות ועטלפים ובכך לסייע בקבלת החלטות מושכלות בדיונים המתקיימים כיום במוסדות התכנון על הקמתן של כ־30 חוות רוח ברחבי הארץ. בסריקות שנערכו במהלך מאי ויוני, נמצאו ברמת סירין ובגלבע שרידיהם של עטלפי חרקים מהמינים פרסף, יזונב גדול ועטלפון לבן־שוליים וכן עופות ממינים שונים, בהם בז מצוי וחסידה לבנה, כולם ערכי טבע המוגנים בחוק, שנהרגו בפגיעה ישירה של הטורבינות. ממצאים אלו מאששים את החשש שטורבינות במיקום זה פוגעות בסביבתן ומעלים את הצורך לבדוק ביסודיות את היקף פגיעתן. מידע זה יאפשר לבחון תוכניות קיימות ועתידיות ולקבוע תנאי הפעלה לטורבינות שימזערו את הפגיעה בחיות הבר.

המדור מאת אגף ההסברה
ברשות הטבע והגנים

בגרעין הרבייה ושחרורם לטבע תורמים רבות לאוכלוסיית הנשרים בישראל. 117 מהנשרים שנצפו מוכרים לרשות וזוהו פרטנית, בעזרת התגים שהוצמדו לכנפיהם והטבעות הצבעוניות שנענדו לרגליהם. עוד כ־15 פרטים זוהו בעזרת משדרי ג'י־פי־אס המוצמדים לגבם. "אין ספק שהעבודה המקצועית, העיקשת ורבת השנים במסגרת פרויקט פורשים כנף, המציין 20 שנות פעילות, יכולה לשקם את אוכלוסיית הנשרים ומיני דורסים אחרים. כל זה מושג בזכות השותפים שתרומתם מכרעת להצלחות, כגון כיל, התומכת באספקת מזון זמין ואיכותי לנשרים, גן החיות התנ"כי והמרכז להדגרה ולגידול של גוזלים, ובסיועם של גני רמת הנדיב, קרן היסוד וחברת ארקיע להגדלת גרעין הרבייה", מסכם הצופה באופטימיות.

גם לקופים מגיעה איכות חיים

בחודש יוני הסתיים בהצלחה עוד פרויקט של הרשות לשיפור תנאי המחיה של קופי אדם החיים בישראל בשביה. בסיומו של התהליך הארוך והמורכב, שארך יותר משנה וחצי, הוטסו שלושה שימפנזים בוגרים שהתגוררו בגן החיות חי כיף שבראשון לציון לפארק הזואולוגי אינדירה גנדי הנמצא בדרום הודו, שם הם זוכים להסתובב בחצר גדולה מאוד בעלת צמחייה טבעית. לדברי אורי ליניאל, ראש תחום חיות בר בשביה, "ציד קופים מהטבע לשם גידולם כחיות מחמד הוא אכזרי במיוחד בשל הצורך ללכוד את הגורים, שיוכלו להסתגל לחיי שבי, אגב הריגת אימותיהם המגוננות עליהן. משום

טורבינות הרוח פוגעות בבעלי הכנף צילום יפתח סיני

מנקים את הים במסגרת מיזם "2 דקות לים נקי" שהתקיים בשבוע אדם וים צילום רחל אשכול

כולם מנקים את הים

יותר מאלף מתנדבים הגיעו לחופי הים במהלך חודש יוני, במסגרת שבוע אדם וים, כדי לסייע בניקיונם. בני נוער ומשפחות, בהם חניכי עמותת חינוך לפסגות, חיילי צה"ל, שוטרים, תנועות נוער ועוד השתתפו במבצע הניקיון. "למבצע חשיבות רבה", מציינת מזי מגנאג'י מוסקוביץ', מנהלת אגף ההסברה ברשות הטבע והגנים. "אנו נמצאים בעיצומה של עונת ההטלה של צבות הים, שבימים אלה עולות לחופים ומחפשות מקומות מתאימים להטלה. הפסולת הרבה הנמצאת בחופי הים שלנו מקשה עליהן ועל בעלי חיים אחרים, וכמובן גם עלינו, הנופשים בים".

מבצע הניקיון התרחש במקביל למיזם "2 דקות לים נקי", שהושק בשבוע אדם וים על ידי רשות הטבע והגנים, עמותת אקואושן והמשרד להגנת הסביבה. מטרתו לייצר מודעות בקרב הציבור לחשיבות השמירה על הים ועל משאביו, ובבסיסו הרעיון שכל אחד יכול להשקיע שתי דקות לניקוי החוף, בזמנו החופשי, בצורה קלה ומהנה וללא משאבים או התארגנות מוקדמת. אם נתגייס כולנו נוכל לשמור על ניקיון החופים והים לאורך כל השנה.

כלבים משוטטים וציידים מאיימים על הצבאים בשמורת טבע חוף ניצנים

מדי שנה באביב, נערכת בשמורת טבע חוף ניצנים ספירה של פרטי צבי ארצישראלי החיים בתחומי השמורה. השנה נספרו בשמורה 86 צבאים. לאחרונה בוצע עיבוד של תוצאות ספירות הצבאים בעשור האחרון והתברר שהממוצע השנתי הוא 117 צבאים. תוצאות הספירה השנה מצביעות על ירידה משמעותית בגודל האוכלוסייה, ולדברי יריב מליחי, אקולוג מחוז מרכז, הירידה נובעת מלחצי בנייה באזור, מהתפשטותה של העיר אשקלון צפונה ומהתרחבותו של היישוב ניצן.

ציידים ונהגי טרקטורונים מסכנים אף הם את אוכלוסיית הצבאים במקום. ואולם, מדגיש מליחי, הסיבה העיקרית לירידה במספר הצבאים היא ציידים בלתי חוקיים ולהקות של כלבים משוטטים, אשר ננטשו על ידי בעליהם באזור והפכו לטורפי העל בשמורה. "בעוד עברות הציד מטופלות על ידי גורמי אכיפה, הרי שחלק גדול מהכלבים הנטושים מתים ברעב ובייסורים, וקצתם שורדים באמצעות ציד של עופרים וצבאים בוגרים וגורמים לפגיעה משמעותית בעדר. נטישתם של כלבים על ידי בעליהם פוגעת הן בכלב

והן בבעלי החיים האחרים. זהו צער בעלי חיים כפול", מסביר מליחי.

פרויקט פורשים כנף מציין 20 שנות פעילות

בחודש יוני ערכה רשות הטבע והגנים את ספירת הקיץ של הנשרים בישראל. ניטור הנשרים מתבצע מאז שנת 1999 במסגרת פרויקט פורשים כנף ומאפשר השוואה רב־שנתית. תוצאות הספירה מצביעות על לא פחות מ־145 פרטים בנגב, בגולן ובכרמל. כמו כן, זוהו 41 התחלות קינון, בדומה לשנה שעברה. לדברי אוהד הצופה, אקולוג עופות בחטיבת המדע, "מספרם של הנשרים בישראל ממשיך להיות נמוך ואין מגמת התאוששות. נתון זה לא מפתיע לאור התמותה הגדולה של 23 נשרים בשנת 2015, 17 מתוכם כתוצאה מהרעלה. במיוחד חמור מצבם בשני אזורים: ברמת הגולן ובמדבר יהודה, ששם קיימת ירידה דרסטית בפעילות נשרים ולא בקע אף לא גוזל אחד השנה". לעומת נתונים עגומים אלה, נמשכת התבססות הנשרים במצוקי הכרמל ובספירה זוהו יותר פרטים וקינונים מוצלחים מאשר בשנים עברו, וזוהו המספר הגבוה ביותר מאז הוטלה ביצת הנשרים האחרונה שם ב־1952. כמו כן, נמצא שגידול פרטים